

## STANDARDY BHP

### 9.2 Dostęp i zabezpieczenie budów



Standard zawiera minimum wymagań, jakie należy spełnić w celu zabezpieczenia budowy przed dostępem osób nieupoważnionych oraz ochrony osób postronnych przed zagrożeniami, jakie mogą wystąpić na terenie budowy.

#### UWAGA

Sposób zabezpieczenia terenu budowy oraz warunki uzyskania uprawnień do wstępu lub wjazdu są opisane w **Planie BIOZ (2)**.

#### A. WSTĘP

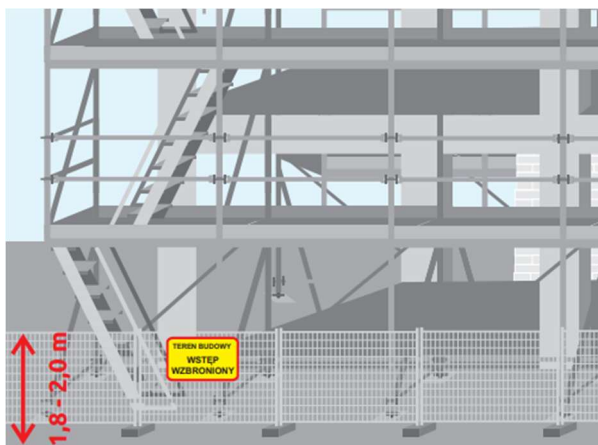
1. **Zabezpieczenie terenu budowy** obejmuje techniczne i organizacyjne metody ograniczenia nieautoryzowanego dostępu. Takie rozwiązanie ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa zarówno pracownikom, jak i osobom postronnym, a także ochronę mienia.
2. Planując sposób zabezpieczenia terenu budowy należy stosować zabezpieczenia o możliwie największej skuteczności. Zawsze należy uwzględnić obiekty i tereny znajdujące się w sąsiedztwie budowy (np. przedszkola, szkoły, placówki opieki zdrowotnej, przystanki autobusowe).
3. Do głównych sposobów zabezpieczenia terenu budowy zalicza się:
  - ogrodzenie z wyznaczonymi wjazdami i wejściami,
  - oznakowanie granic terenu budowy lub robót za pomocą tablic informacyjnych i ostrzegawczych, a w razie potrzeby zapewnienie stałego dozoru (szczególnie, jeśli ogrodzenie terenu nie jest możliwe),
  - kontrolę dostępu:
    - fizyczną - prowadzoną przez pracowników ochrony,
    - techniczną – realizowaną przy wykorzystaniu zabezpieczeń technologicznych (bramki lub furtki skrzydłowe, obrotowe, monitoring wizyjny - CCTV, alarmy i systemy wykrywania ruchu),
  - stosowanie systemów identyfikacji (np. karty dostępu, identyfikatory, przepustki, zezwolenia na wjazd) i ustalonych procedur nadawania uprawnień do wejścia na teren budowy.

#### Ogrodzenie terenu budowy

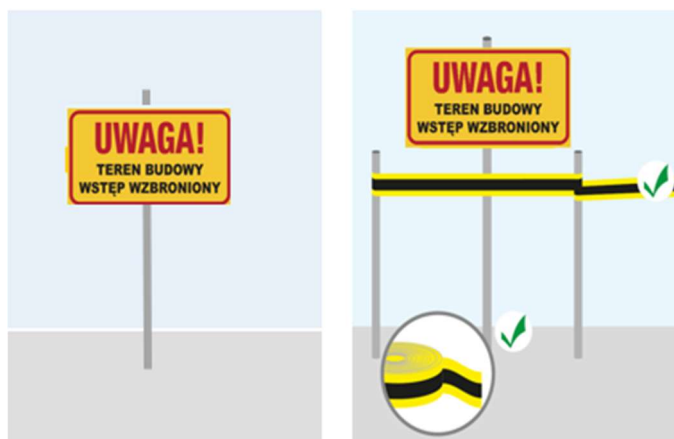
4. Ogrodzenie powinno być stabilne i bezpieczne, aby nie zagrażało zdrowiu i życiu ludzi, a jednocześnie uniemożliwiało wstęp osobom postronnym.
5. Wysokość ogrodzenia powinna wynosić co najmniej 1,5m. Zalecana wysokość to 1,8 – 2,0m (rys.1).
6. Do ogrodzenia terenu budowy stosuje się ogrodzenia tymczasowe – pełne lub ażurowe.
7. Rodzaj ogrodzenia i dobór jego poszczególnych elementów, a także sposób przytwierdzenia do podłoża czy rodzaj podparcia, powinny uwzględniać:
  - warunki terenowe (rodzaj podłoża, warunki gruntowe, dostępną przestrzeń montażową itp.),
  - obciążenie dla danej strefy wiatrowej, w której zlokalizowana jest budowa,
  - przewidzianą dla budowy identyfikację graficzną, tj. logotypy, banery reklamowe oraz tablice ostrzegawcze i informacyjne planowane do umieszczenia na ogrodzeniu.



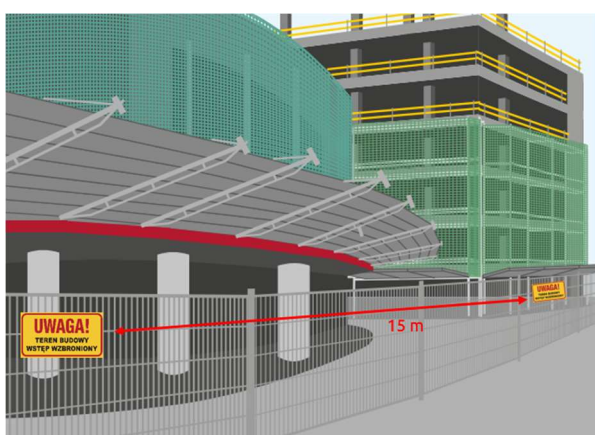
8. Ogrodzenia pełne:
  - ograniczają dostęp osób nieuprawnionych,
  - niwelują uciążliwe dla otoczenia skutki prowadzenia prac budowlanych - chronią przed pyłem, kurzem i hałasem,
  - wykazują dużą odporność na działanie czynników atmosferycznych i uszkodzenia mechaniczne.
9. Ogrodzenia ażurowe:
  - ograniczają dostęp osób nieuprawnionych,
  - wykazują większą odporność na działanie silnych wiatrów,
  - są lżejsze i łatwiejsze w montażu,
  - znajdują zastosowanie w miejscach, w których nie można ograniczać widoczności dla ruchu drogowego (np. bezpośrednio przy bramie wyjazdowej z budowy – rys. 6).
10. Zaleca się stosowanie ogrodzeń systemowych z dedykowanymi akcesoriami, takimi jak stopy (betonowe lub wykonane z PCV), kotwy i szpilki, klamry spinające, podpory, a także furtki, bramy, zawiasy i rygle.
11. W ogrodzeniu budowy należy uwzględnić oddzielne bramy wjazdowe i wejścia dla pieszych. Szczegółowe wytyczne dotyczące organizacji wjazdów i wejść na teren budowy oraz ich oznakowania zawarto w **Standardzie 9.4 Drogi wewnętrzne, wjazd, wyjazd i ciągi komunikacyjne na budowie**.
12. Bramy wjazdowe należy wyposażyć w szlabany lub zastosować inne równoważne rozwiązanie. Bramy wjazdowe i furtki dla pieszych muszą się otwierać do wewnątrz, mieć trwałe zamknięcie, a także zabezpieczenia przed samoczynnym zamykaniem.
13. Wzdłuż ogrodzenia budowy, na której wykonywane będą prace transportowe z użyciem żurawi wieżowych i szybkomontujących, należy zamontować oświetlenie obwodowe sygnalizujące operatorowi granice terenu budowy.
14. Jeśli nie ma możliwości zastosowania ogrodzenia (budowy liniowej), teren budowy należy oznakować za pomocą tablic ostrzegawczych (rys. 2), a w razie potrzeby zapewnić stały nadzór.
15. W celu oznaczenia granic terenu budowy liniowej stosuje się:
  - oznakowanie tablicami informacyjnymi i ostrzegawczymi (np. „Teren budowy”, „Nieupoważnionym wstęp wzbroniony”, „Zakaz wstępu! Strefa niebezpieczna”), które powinny być umieszczane przy wjazdach i wejściach na teren budowy. Rozmieszczenie tablic zależy od typu budowy i miejsca prowadzenia robót,
  - znaki drogowe i urządzenia bezpieczeństwa ruchu wykorzystane do zabezpieczenia i oznakowania miejsc prowadzenia robót drogowych,
  - bariery ochronne montowane na słupkach, lekkie siatki ażurowe, taśmy tekstylne lub inne środki odgradzające miejsca ogólnodostępne od miejsc prowadzenia robót budowlanych.
16. Teren budowy liniowej lub fronty robót prowadzonych pod ruchem zabezpiecza się i oznakowuje zgodnie z **Projektem tymczasowej organizacji ruchu PTOR (29)**. Wymagania, jakie należy spełnić dla zabezpieczenia i oznakowania prac prowadzonych w pasie drogowym, zawarto w **Standardzie 5.4 Oznakowanie i prowadzenie robót pod ruchem**.
17. Teren zakładów produkcji pomocniczej – ZPP (wytwórnice mieszanek bitumicznych i betonowych, bazy sprzętowe, zakłady prefabrykacji), a także fronty robót związane z budową obiektów inżynierskich (mosty, wiadukty, przepusty, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych), należy w miarę możliwości ogrodzić.
18. Organizacja stanowisk pracy na wysokości wymaga bezwzględnie stosowania zabezpieczeń zbiorowych chroniących przed spadającymi materiałami (np. siatki wychwytyjące, siatki ochronne, daszki) oraz wyznaczenia **strefy niebezpiecznej (6)**. Zabezpieczenia należy wykonać w oparciu o wymagania zawarte w **Standardzie 2.0 Prace na wysokości i 2.1 Roboty na dużych wysokościach**. Strefę niebezpieczną, której zasięg wykracza poza teren budowy (np. w zwartej zabudowie), należy zawsze zabezpieczyć daszkiem ochronnym, siatkami ochronnymi, tunelem, ogrodzeniem, które zabezpieczą skutecznie osoby postronne przed spadającymi materiałami (rys. 3, 4).



Rysunek 1 Ogrodzenie terenu budowy -  
wysokość ogrodzenia



Rysunek 2 Przykład oznaczenia granic budowy liniowej



Rysunek 3 Strefa niebezpieczna – zabezpieczenie,  
ogrodzenie i oznakowanie



Rysunek 4 Strefa niebezpieczna – zabezpieczenie  
i oznakowanie

### Oznakowanie terenu budowy

19. Na ogrodzeniu terenu budowy należy umieścić tablicę informacyjną. Powinna ona być zlokalizowana w miejscu widocznym od strony drogi publicznej lub dojazdu do takiej drogi, na wysokości umożliwiającej jej odczytanie.
20. Na tablicy informacyjnej określa się:
  - rodzaj robót budowlanych i adres ich prowadzenia,
  - datę i numer zgłoszenia lub decyzji o pozwoleniu na budowę,
  - organ wydający decyzję o pozwoleniu na budowę lub rozpatrujący zgłoszenie,
  - nazwę i numer telefonu właściwego organu nadzoru budowlanego,
  - imię i nazwisko lub nazwę i numer telefonu inwestora,
  - imię i nazwisko oraz numer telefonu kierownika budowy.
21. Tablica informacyjna powinna mieć kształt prostokąta. Napisy należy wykonać w sposób czytelny i trwały, na sztywnej płycie w kolorze żółtym. Litery i cyfry powinny mieć kolor czarny, a ich wysokość musi wynosić co najmniej 6 cm.
22. Tablicę informacyjną umieszcza się do czasu:
  - uzyskania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie (w przypadku budowy obiektów budowlanych wymagających tej decyzji),
  - niezgłoszenia przez organ nadzoru budowlanego sprzeciwu (w drodze decyzji) do zawiadomienia o zakończeniu budowy (dotyczy obiektów budowlanych wymagających zgłoszenia zakończenia budowy),
  - zakończenia robót – w przypadku innych robót budowlanych.

23. Na ogrodzeniu terenu budowy najlepiej w pobliżu głównego wejścia i wjazdu należy umieścić tablicę BIOZ zawierającą dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia. Tablica powinna być zlokalizowana w miejscu widocznym od strony drogi publicznej lub dojazdu do takiej drogi, na wysokości umożliwiającej jej odczytanie.
24. Na tablicy BIOZ określa się:
  - datę rozpoczęcia robót budowlanych,
  - datę zakończenia robót budowlanych,
  - przewidywaną maksymalną liczbę pracowników,
  - informację o miejscu przechowywania **Planu BIOZ (2)**.
25. Tablica BIOZ powinna mieć kształt prostokąta. Napisy należy wykonać w sposób czytelny i trwały, na żółtej, sztywnej płycie. Litery i cyfry powinny mieć kolor czarny, a ich wysokość ma mieć co najmniej 4 cm.
26. Tablice informacyjnej oraz tablicy BIOZ nie umieszcza się na budowach obiektów służących obronności i bezpieczeństwu państwa, a także obiektów liniowych.
27. Na ogrodzeniu, w zależności od miejsca usytuowania budowy, należy umieścić tablice ostrzegawcze („Uwaga! Teren budowy”, „Nieupoważnionym wstęp wzbroniony” - rys. 3) w odległości od 15 do 50 m od siebie. Ważne jest, aby tablice były dobrze widoczne i czytelne.
28. Przy wjazdach i wejściach na teren budowy należy umieścić tablice informujące o podstawowych zasadach bezpieczeństwa obowiązujących na budowie (minimalne wyposażenie osobiste, organizacja ruchu, ograniczenie prędkości, zakazy obowiązujące na terenie całej budowy). Szczegółowe wytyczne dotyczące organizacji wjazdów i wejść na teren budowy oraz ich oznakowania zawarto w **Standardzie 9.4 Drogi wewnętrzne, wjazd, wyjazd i ciągi komunikacyjne na budowie**.

### Kontrola dostępu i system identyfikacji

29. Teren budowy oraz zakłady produkcji pomocniczej – ZPP są miejscami o ograniczonym dostępie osób nieupoważnionych.
30. Warunkiem wejścia na ich teren, niezależnie od celu (tj. wykonywania prac, wizytacji czy kontroli), jest spełnienie wymagań określonych przez kierownictwo budowy w **Planie BIOZ (2)**.
31. Skuteczność kontroli dostępu zależy od zastosowanych rozwiązań technicznych i organizacyjnych. Przykładowe rozwiązania kontroli dostępu:
  - ogrodzenie terenu budowy, wejścia wyposażone w zabezpieczenia technologiczne, np. bramki lub furtki skrzydłowe, obrotowe z czytnikiem kart dostępu - identyfikatorów (rys. 7), posterunek ochrony z elektronicznym systemem kontroli dostępu (rys. 5), brama wjazdowa ze szlabanem (rys. 6) i weryfikacja zezwoleń na wjazd,
  - ogrodzenie terenu budowy, posterunek ochrony, brama wjazdowa ze szlabanem (rys. 6), kontrola dostępu na wejściu i wjeździe (weryfikacja przepustek i zezwoleń na wjazd),
  - wydzielenie terenu budowy, monitoring wizyjny (CCTV), alarmy i systemy wykrywania ruchu, posterunki ochrony, weryfikacja osób wchodzących na teren budowy i osób przebywających w tym miejscu (kontrola przepustek i zezwoleń na wjazd),
  - wydzielenie terenu budowy, posterunki ochrony, weryfikacja przepustek osób przebywających na terenie budowy i zezwoleń na wjazd.

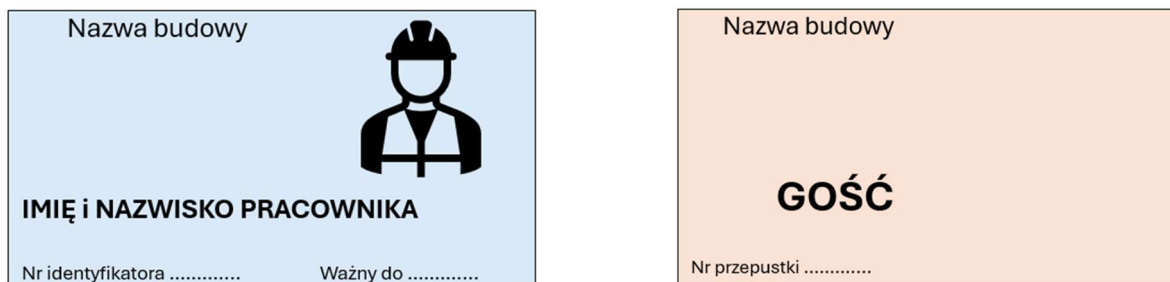


Rysunek 5 System kontroli dostępu przy wejściu na teren budowy



Rysunek 6 Kontrola wjazdu na teren budowy - brama wjazdowa ze szlabanem

32. Identyfikator lub przepustkę (rys. 7) na budowę objętą systemem kontroli dostępu pracowników wydaje kierownictwo budowy.



Rysunek 7 Identyfikator dla pracownika i przepustka dla gościa - przykład

33. Dobrą praktyką jest, aby identyfikator zawierał informacje umożliwiające szybkie ustalenie uprawnień do wstępu pracownika, co najmniej:
- nazwę budowy oraz określenie obszaru dostępu (całej budowy lub obszaru, jeśli na budowie wyznaczono strefy ograniczonego dostępu),
  - dane pracownika (imię i nazwisko, nazwę firmy, dla której wykonuje pracę),
  - zdjęcie pracownika,
  - datę ważności uprawnień,
  - numer identyfikatora - unikalny ciąg znaków (np. liczba, kod alfanumeryczny) przypisany do danej osoby.
34. W przypadku elektronicznego systemu dostępu na teren budowy identyfikator powinien mieć również elementy związane z bezpieczeństwem, tj. mechanizmy weryfikacyjne (pasek kodu, kod QR) przypisane w systemie weryfikacji dostępu do danego pracownika.
35. Warunkiem uzyskania uprawnień do wstępu na teren budowy dla pracownika jest posiadanie:
- aktualnego orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do pracy na zajmowanym stanowisku,
  - aktualnego obowiązkowego szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (z zastrzeżeniem, że pracownicy zatrudnieni na stanowiskach robotniczych powinni mieć szkolenie okresowe nie starsze niż 1 rok),
  - potwierdzenia zapoznania z zagrożeniami występującymi na terenie budowy i środkami ochrony przed tymi zagrożeniami (np. potwierdzenie udziału pracownika w szkoleniu informacyjnym),
  - wyposażenia osobistego – ochronnego, w tym co najmniej: hełmu z paskiem podbródkowym i obuwia ochronnego, odzieży roboczej, kamizelki odblaskowej lub odzieży ochronnej spełniającej wymagania dla 2 klasy odblaskowości, okularów ochronnych w 1 klasie optycznej.
36. Do obowiązków podwykonawcy/ **organizatora pracy (8)** należy zapoznanie się z obowiązującymi zasadami uzyskiwania uprawnień do wstępu osób na budowę, a także wymogami dotyczącymi wjazdu pojazdów, maszyn i urządzeń.
37. W przypadku utraty przez pracownika uprawnień do wejścia na teren budowy (np. wygaśnięcie uprawnień do wykonywania pracy, utrata ważności badań lekarskich) podwykonawca/ **organizator pracy (8)** jest odpowiedzialny za odsunięcie pracownika od pracy do czasu uzyskania uprawnień.
38. Dopuszczenie do pracy osoby, która nie ma aktualnego uprawnienia do wstępu na teren budowy lub osoby, która nie posiada stosownych kwalifikacji do wykonywania pracy, stanowi naruszenie przepisów i zasad BHP.
39. Warunkiem wejścia na teren budowy osób wizytujących (gości) jest:
- zapoznanie ich z występującymi zagrożeniami oraz z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa,
  - zapewnienie ŚOI przewidzianych na budowie, w tym co najmniej: hełmu ochronnego z paskiem podbródkowym, obuwia ochronnego, kamizelki odblaskowej, okularów ochronnych,
  - zapewnienie na czas wizyty asysty osób upoważnionych przez kierownictwo budowy.
40. Osoby wizytujące teren budowy otrzymują od kierownictwa budowy przepustkę tymczasową (przepustka dla gościa).



41. Dobrą praktyką jest umieszczenie na odwrocie identyfikatora lub przepustki kluczowych informacji dotyczących bezpieczeństwa, takich jak:
- numery telefonów osób wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy oraz osób wyznaczonych do kierowania akcją ratowniczą lub ewakuacji,
  - numery telefonów alarmowych,
  - informacja o lokalizacji budowy i najbliższym wjeździe na jej teren - dane adresowe, koordynaty,
  - mapka budowy z zaznaczonymi drogami komunikacyjnymi, wyjściem z budowy, miejscami lokalizacji apteczek, punktu pierwszej pomocy, gaśnic, miejscem do ewakuacji.
42. Warunkiem uzyskania uprawnienia do wjazdu pojazdów, maszyn i urządzeń technicznych na teren budowy jest złożenie przez podwykonawcę/ **organizatora pracy (8)** pisemnego zgłoszenia wraz z oświadczeniem, że pojazdy, maszyny i urządzenia techniczne:
- są w pełni sprawne oraz dopuszczone do użytkowania zgodnie z wymaganiami przepisów,
  - posiadają aktualne i zgodne z przepisami badania techniczne,
  - wszystkie osoby wyznaczone do obsługi maszyn i urządzeń mają niezbędne uprawnienia, umiejętności i kwalifikacje.
43. Maszyny i urządzenia poddopzorowe oraz maszyny samobieżne ze stanowiskiem operatora usytuowanym na maszynie powinny posiadać pisemne pozwolenie na wjazd na teren budowy - dokument zezwalający na wjazd (rys. 8).
44. Wydane przez kierownictwo budowy zezwolenie na wjazd należy umieścić za przednią szybą kabiny operatorskiej lub w innym widocznym miejscu.



|   |   |   |
|---|---|---|
| <b>Nazwa budowy:</b>  |   |   |
| <b>Podwykonawca:</b>  |   |   |
| <b>Maszyna/<br/>Urządzenie:</b>   | Nazwa/Typ:  | Nr ewidencyjny UDT/TDT/Nr seryjny producenta: |
| <b>Termin ważności<br/>zezwolenia:</b>  | od:   | do:   |
| <b>Osoby uprawnione<br/>do obsługi:</b>   | Nr uprawnień + klasa/wielkość/kategoria   |   |
|   | 1.<br>2.<br>3.  | 1.<br>2.<br>3.                                |
| <b>Wnioskujący<br/>przedstawiciel<br/>Podwykonawcy:</b>   | Oświadczam, że ww. maszyna/urządzenie techniczne jest w pełni sprawne oraz dopuszczone do użytkowania zgodnie z wymaganiami przepisów, posiada aktualne zgodne z przepisami badania techniczne oraz środowiskowe, a ww. osoby, którym powierzam ich obsługę posiadają stosowne uprawnienia, umiejętności i kwalifikacje niezbędne do wykonania powierzonych prac. |   |
|   | imię i nazwisko   | data i podpis                                 |
| <b>Wydający<br/>zezwolenie<br/>przedstawiciel<br/>Kierownictwa<br/>budowy</b>                           | imię i nazwisko   | data i podpis                                 |
| <b>Uwaga!! Dokument ten należy przechowywać w miejscu eksploatacji maszyny/urządzenia technicznego.</b> |   |   |

Rysunek 8 Przykładowe zezwolenie na wjazd maszyny lub urządzenia na teren budowy